

ע"פ 3007/06/17 - יואל מזרחי נגד רשות שדות התעופה, אביב ניהול הנדסה ומערכות מידע בע"מ

בית הדין הארצי לעבודה
הנשיא יגאל פליטמן

עפ"ס 3007-06-17

המערער

יואל מזרחי

המשיבות

1. רשות שדות התעופה
  2. אביב ניהול הנדסה ומערכות מידע בע"מ
- בשם המערער - עו"ד עידו שיפוני
בשם המשיבה 1 - עו"ד חיה ארמן ועו"ד אוריה ג'הסי
בשם המשיבה 2 - עו"ד חן סומך ועו"ד אביב סטרשנוב

פסק דין

הנשיא יגאל פליטמן

1. לפני ערעור על החלטת שופטת בית הדין האזורי בתל אביב (השופטת מירב קליימן; סע"ש 6912-04-15, ניתנה בדיון מיום 21.5.2017), שלא לפסול עצמה מלדון בתביעה שהגיש המערער.

ההליך בבית הדין האזורי:

2. ביום 5.4.2015 הגיש המערער לבית הדין האזורי בתל אביב תביעה כנגד המשיבות. בתביעה נטען, כי בכל התקופה בה היה המערער רשום כעובד המשיבה 2 (להלן: **אביב**), מעסיקתו האמיתית הייתה המשיבה 1 (להלן: **רש"ת**). עוד נטען, כי אביב שימשה אך כמסווה להעסקת המערער על ידי רש"ת, ו"מעולם לא הטילה עליו לבצע משימה כלשהי זולת משימתו האמיתית" - לשמש עוזרו של מר עזריה, המהנדס הראשי למבנים ותשתיות בחטיבת הנדסה של רש"ת.

הסעד העיקרי שהתבקש בתביעה - הצהרה כי העסקת המערער באביב הייתה פיקטיבית, וכי רש"ת היא שהייתה מעסיקתו האמיתית באותו הזמן. לחלופין, הצהרה כי אביב שימשה כקבלן כוח אדם, ומשכך הפכה למעסיקתו החל מתום תשעה חודשים מיום תחילת עבודתו. על בסיס זה, תבע המערער סעדים נוספים - כספיים בעיקרם.

3. דיון ההוכחות בתביעה התקיים ביום 21.5.2017, לפני השופטת מירב קליימן (להלן: **דין ההוכחות**). במהלך החקירה הנגדית, ניתנה החלטת בית הדין שהתירה לב"כ אביב להציג למערער שאלה אודות הודעת דוא"ל ששלח לאביב. בהודעה זו, הציע המערער לקדם עבור אביב, בעזרת קשריו, התקשרויות עסקיות בהן תוכל להשתלב. לאחר שהמערער השיב לשאלת ב"כ אביב, הציג לו בית הדין את השאלה דלקמן:

"לשאלת בית הדין: למה באת באיזה שהם הצעות לחברה שמבחינתך אין ביניכם קשר?"

ת. כי הם ביקשו את זה, ירון מונד ואביב פנו אלי.

ש. אז היה ביניכם קשר?

עמוד 1

ת.היה קשר."

4. מיד לאחר דין ודברים זה, העלה ב"כ המערער בקשה לפסילת השופטת קליימן, אשר התבססה בעיקרה על שאלה זו שהציגה למרשו, כמו גם על החלטתה להתיר את שאלת ב"כ אביב בדבר תכתובת הדוא"ל, כמפורט לעיל (להלן: **בקשת הפסילה**). ב"כ המערער טען, כי שאלות אודות קיומו של קשר בין המערער לאביב הינן מטעות ולא הוגנות, משום שמרשו "לא אמר מעולם כי לא היה בקשר עם חברת אביב". עוד נטען, כי "בית הדין אפשר לחקירה הנגדית ללכת למקומות שמבלבלים" את המערער, שעה שהיה עליו למנוע שאלות לא הוגנות על ידי ב"כ אביב "ובוודאי לא להעלות טענות כאלה מצד בית הדין".

עוד טען ב"כ המערער, כי הדיון מוטה לטובת המשיבות, דבר הנלמד, כך נטען, מכך שבית הדין הציב למערער שאלה מטעה; מכך שבמסגרת שיחה מקדמית השופטת קליימן ייחסה למערער דברים שלא אמר; ומכך שהשופטת התירה לנציגי המשיבות, אשר לפחות אחד מהם הוא עד מרכזי בהליך, להישאר באולם במהלך החקירה הנגדית של המערער. לנוכח הטענות המפורטות, ביקש המערער כי השופטת קליימן תפסול את עצמה מלדון בתביעתו.

5. ב"כ אביב ביקש להגיב לבקשת הפסילה, וטען כנגד השגותיו של ב"כ המערער על החקירה הנגדית. לטענת ב"כ אביב, מטרתה של החקירה הנגדית היא "לאמת [כך במקור - י.פ.] את התובע עם הסתירות והפרכות בעדותו", וכי החקירה הנגדית שערך הייתה "בדיוק בדברים הרלבנטיים".

6. לאחר שב"כ המערער השיב קצרות לתגובת ב"כ אביב, נתנה השופטת קליימן החלטתה בבקשת הפסילה, כזאת:

"בקשתי לפסילה הוגשה על רקע שאלה ששאלתי בהמשך לחקירה נגדית שנשאלה ע"י ב"כ הנתבעת 2 וכן לאור דברים שנאמרו במסגרת שיחה מקדמית בנוכחות עורכי הדין בלבד מתוך נסיון לבחון את המשך ההליכים בתיק.

ידוע כי שופט או על פי החוק שופט [כך במקור - י.פ.] צריך לפסול את עצמו בשל חשש למשוא פנים ממשי בהליך המשפטי.

לאחר ששקלתי את טענות ב"כ התובע, לא מצאתי כי יש לא בשאלתי את התובע ולא באמירות שנאמרו על ידי בשיחה מקדמית שנערכה עם באי כוח הצדדים בהסכמתם כדי לגרום לחשש כלשהו לא כל שכן חשש ממשי, במשוא פנים בהליך דנן.

לגבי החלטתי שהתירה את הישארותם של נציגי הנתבעות באולם בזמן החקירה, הרי שמדובר בהחלטה שעניינה בסדרי דין ובשים לב לכך כי שוכנעתי כי נוכחות נציגי הנתבעות נדרשת באולם, ניתנה החלטתי כפי שניתנה.

לפיכך ולאור כלל האמור, אני דוחה את הבקשה."

7. לאחר מתן ההחלטה בבקשת הפסלות, ביקש המערער לעצור את דיון ההוכחות, בנימוק שבכוונתו להגיש ערעור על החלטת הפסלות, ובית הדין האזורי נעתר לבקשה.

הערעור

8. בערעורו שלפני שב המערער על הטענות שהעלה בבית הדין האזורי בבקשת הפסלות, הרחיב בהן והוסיף עליהן, כדלקמן:

א. קודם דיון ההוכחות, קיימה השופטת קליימן "שיחה מחוץ לפרוטוקול" עם הצדדים. בשיחה ייחסה השופטת למערער טענות שלא טען. ב"כ המערער ניסה להעמידה על הטעות, אולם "נראה היה לו שאוזניה לחלוטין ערלות לטענותיו".

ב. באותה שיחה, הסבירה השופטת קליימן לב"כ מערער, כי במקרה שהתביעה תידחה, תפסקנה הוצאות

כבדות ביותר לטובת המשיבות.

- ג. השופטת קליימן קיבלה בקלות יתרה טענות עובדתיות שהעלתה רש"ת, ומנגד התעלמה מטענות המערער.
- ד. המערער התנגד לנוכחות נציגי המשיבות במהלך עדותו, ובפרט לנוכחות מר עזריה המשמש עד ההגנה המרכזי מטעם רש"ת, אולם השופטת קליימן נתנה החלטתה המתירה את נוכחות נציגי המשיבות.
- ה. פרוטוקול דיון ההוכחות לא מדויק ואינו משקף את שנאמר בו.
- ו. המערער שב על טענתו בדיון ההוכחות, כי השופטת קליימן הציגה לו שאלה מטעה, והוסיף כי הדבר נעשה "במטרה לחלץ ממנו 'הודאה דרמטית', שכביכול מפריכה" את טענותיו.
- ז. דעתה של השופטת קליימן ננעלה, ואין היא פתוחה לשכנוע, "וכל מעשיה מכוונים למוטט את התביעה".
- ח. כמו כן, השיג המערער על התנהלותה של השופטת קליימן בנוגע לסוגיות שונות שעלו במהלך הדיון.
9. המשיבות הגיבו לערעור, וזה תמצית טענותיהן:

- א. יש לדחות את הערעור על הסף, משהוא נסמך על עדות ב"כ המערער, ללא שהלה קיבל היתר מתאים מבית הדין או מהוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין, כנדרש מעורך דין המבקש להעיד מטעם מרשו.
- ב. בקשת הפסלות באה כניסיון פסול של המערער להפסיק את חקירתו בבית הדין האזורי, משנוכח כי התשובות אשר נתן מגלות כי תביעתו סרק. זאת, לצורך 'הערכות מחדש' לדיון ההוכחות הנוסף לכשיתקיים.
- ג. המערער לא הוכיח נסיבות המקימות חשש ממשי ואובייקטיבי למשוא פנים.
- ד. בהתאם להלכה הפסוקה, השופטת קליימן פעלה כדין עת העריכה, בשיחה שנערכה מחוץ לפרוטוקול, את הסיכויים והסיכונים בתיק. בפרט כאשר לאורך אותה שיחה הבהירה השופטת כי לא חרצה דעתה, וכי מדובר בהערכה הנכונה לשלב טרום שמיעת העדים.
- ה. המערער מציג את התנהלות השופטת קליימן באופן מטעה, ומיחס לה דברים שלא נאמרו על ידה. לא בכדי המערער נמנע מלהגיש בקשה לתיקון פרוטוקול דיון ההוכחות, ומשלא תוקן הפרוטוקול לא ניתן לטעון טענות פסלות על סמך התבטאויות שאין להם זכר בפרוטוקול הדיון.
- ו. בהתאם להלכה הפסוקה, השופטת קליימן פעלה כדין בהחלטתה להתיר את נוכחותם של נציגי המשיבות בחקירתו הנגדית של המערער.
- ז. השופטת קליימן לא הטעתה את המערער עת הציגה לו שאלה אודות הקשר בינו ובין אביב, השאלה הייתה במקומה ובמסגרת סמכותה של השופטת, בשים לב לחשיבותה לחקר האמת והכרעה נכונה בתיק. חשיבות זו נובעת מכך, שהמערער טען בתביעתו כי לא היה כל קשר בינו ובין חברת אביב. כמו כן, השופטת קליימן הציגה למערער את השאלה בעניין הקשר שלו לאביב, רק לאחר שהשיב לב"כ אביב תשובה מתחמקת באותו עניין.
- ח. כמו כן, נטען כי חלק מטענות המערער מועלות בעלמא, ללא תשתית משפטית מספיקה, וכי הערעור משקף חוסר תום לב. כך למשל, המערער הקדיש פרק שלם לטיעונים אשר אינם רלבנטיים לערעור, ואף ציין כי טענותיו "הוכחו" בפני בית הדין האזורי, בטרם הסתיימה חקירת מי מהעדים בהליך.
- נוכח כל האמור, ביקשו המשיבות לדחות את הערעור, ולחייב את המערער בהוצאות המשיבות, בהוצאות לדוגמא

הכרעה

10. לאחר שנתתי דעתי לכלל החומר שהובא לפניי, לרבות טיעוני המערער, טיעוני המשיבות וחומר התיק מבית הדין האזורי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. על טעמי לכך אעמוד להלן.

11. ראשית ועיקר, חלק ניכר מטענות המערער, בערעור זה, תוקפות את תוכן של החלטות דיוניות שניתנו בענייני, אשר המערער לא הגיש עליהן בקשות רשות ערעור, כגון: החלטת בית הדין האזורי להתיר את שאלת ב"כ אביב, או להתיר את נוכחות נציגי המשיבות בזמן עדות המערער, כמפורט לעיל. כבר נפסק, כי אין מקום להשיג על החלטות דיוניות על דרך הגשת בקשת פסלות או ערעור על החלטת הפסלות. השופט מרזל התייחס לכך בספרו כזאת: **"טענת הפסלות אינה יכולה לתקוף את ההחלטה או את הפעילות השיפוטית עצמה... אלא רק את משמעותה במסגרת דיני הפסלות. השאלה אפוא אינה אם הפעילות נכונה לגופה, אם היא מוצדקת, אם היא כדין, וכיוצ"ב - אלא אם היא מעידה על קיומה של פסלות"** [י' מרזל, דיני פסלות שופט, 174, 177 (2006)].

12. שנית, אשר לטענות המערער בדבר תוכן "השיחה מחוץ לפרוטוקול" ומשמעותה, אף דין טענות אלו להידחות. הלכה היא כי **"ככלל, באמירות לכאוריות במסגרת החלטת ביניים אין כדי ללמד כי דעתו של בית הדין ננעלה, וכי אין בידי מי מהצדדים לשכנע את בית הדין בעניין שבלב המחלוקת בתובענה העיקרית"** (ראו, למשל, עפ"ס 57019-01-11 ליאת חן - בן עליזה חן ושות', ניתן ביום 21.2.2011, להלן - עניין ליאת חן, וכן עא"ח 14/08 רבקה אהרוני - הנהלת בתי המשפט, ניתן ביום 2.4.2008).

13. חלק אחר של טענות המערער, מתבסס על מסכת עובדתית אשר אינה משתקפת, ברובה המכריע, בפרוטוקול הדיון. במצב דברים זה כבר נקבע, כי היעדר ביסוס ותיעוד בפרוטוקול של טענות המערער, פועל לרעתו. קרי, יראו את ערעורו כחסר תשתית עובדתית מספקת [ע"פ 6980/04 סנס נ' ברוש (לא פורסם)]. **"הסעד העומד לרשות בעל דין, המבקש לקבע את התשתית העובדתית, אינו בהגשת תצהיר על מה שהתרחש באולם דווקא, אלא בעיקר בבקשה לתיקון פרוטוקול הדיון, כך שישקף את הנטען על ידו"** [י' מרזל, דיני פסלות שופט, 90 (2006)]. במקרה זה, המערער לא הגיש בקשה לתיקון פרוטוקול דיון ההוכחות.

14. לא זו אף זו, הלכה היא כי **"מעצם היות הבקשה לפסלות שופט בקשה המטילה צל כבד על שופט אישית ועל מערכת השפיטה, מתחייבות ראיות משמעותיות לשם הוכחת קיומה של עילת פסלות"** (ראו, למשל, עפ"ס 31944-03-12 פנחס מורגנשטיין - בנק המזרחי המאוחד בע"מ, ניתן ביום 4.4.2012). עילת הפסלות תיבחן באמת מידה אובייקטיבית, ואין די בתחושתם של בעלי הדין ובאי כוחם או בהשקפתם הסובייקטיבית (ראו, למשל, עניין ליאת חן). זאת ועוד. ככלל, חזקה היא **"כי השופט היושב בדיון, מקצועי ומיומן ובידו לבחון את העניינים המובאים בפניו ללא משוא פנים. אף כלל הוא, כי יינתן משקל רב לעמדת השופט הסבור כי אינו מנוע מלישב בדיון, וערכאת הערעור לא תתערב בחוות דעתו של השופט הסבור כי בידו לנהל את ההליך באובייקטיביות, אלא במקרים קיצוניים בלבד"** (עפ"ס 16943-11-11 חברה ישראלית למובילים בע"מ - אבנר מאירי, ניתן ביום 26.1.2012 והאסמכתאות שם; וראו גם עפ"ס 28458-10-11 עמותת אנואר לקידום מעמד האישה - אומיימה מחאמיד, ניתן ביום 10.11.2011 והאסמכתאות שם). במקרה דנן, השופט קליימן קבעה בהחלטתה בבקשת הפסלות, כי אין כל עילה לפסילתה מלישב בדיון בתביעת המערער, וכי החלטותיה, השאלות שהציגה למערער והתנהלותה בדיון ההוכחות, אין בהן כדי להעיד על משוא פנים כלשהו מצידה. בנסיבות אלה, לא מצאתי כי מדובר במקרה קיצוני שבו יש להתערב

בשיקול דעתה של השופטת היושבת בדיון, הסבורה כי היא יכולה להמשיך ולנהל את ההליך באובייקטיביות.
15. הנה כי כן, ונוכח כל האמור לעיל, לא מצאתי כי טענות המערער מעלות חשש ממשי אובייקטיבי למשוא פנים
בניהול ההליך על ידי שופטת בית הדין האזורי הדנה בעניינו של המערער, ומשכך דינו של ערעור הפסלות
להידחות.

16. משזו תוצאת הערעור, ולאור העובדה כי הכרעתי נסמכת על עובדות אשר אינן במחלוקת, לא ראיתי צורך
להידרש לבקשת המערער למחיקת טענות עובדתיות מתגובות המשיבות לערעור.

17. סוף דבר - הערעור נדחה. המערער יישא בהוצאות המשיבות בגין הערעור בסך של 1,500 ש"ח לכל אחת מהן
- לתשלום תוך 30 יום ממועד קבלת פסק הדין.

ניתן היום י"ז אב תשע"ז (24.7.2017) בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

הנשיא יגאל פליטמן